

Doorpakken aan de *natte kant* van de

Drooglijn

“Wie een streep trekt tussen Groningen en de zuidwest-hoek van Noord-Brabant ziet een strook ten westen van die lijn waar de bodem [...] hard naar beneden gaat. Uiteraard is hier niet de gaswinning de veroorzaker, maar uitdroging of inklinking van de veenbodems.”

Het was een van de vele media-acties [1] op de onrustbarende berichten in november 2018 over de versnelde bodemdaling ten noordwesten van bovengenoemde lijn als gevolg van de grote droogte en warmte van het afgelopen jaar. Niet voor niets doopten we die lijn van Groningen naar Bergen op Zoom op deze site al weer geruime tijd geleden de *Drooglijn*. Hieronder maken we kort de balans op van wat er tot op heden terecht gekomen is van een structurele langetermijn-aanpak van de broodnodige klimaatadaptatie aan de natte kant van die lijn en welke stappen *nu al* genomen kunnen worden om doelgericht te kunnen anticiperen op scenario's voor later in de eeuw. Rem aan die kant wat ons betreft in dat verband in ieder geval verstedelijking af en in ga de meest water-kritische zones de komende decennia selectief slopen.

In de berichten in de pers ging het om de gevolgen van de snellere bodemdaling naar aanleiding van gegevens van de in november uitgebrachte nieuwe interactieve *Bodemdalingskaart Nederland*, die deze week wordt gepresenteerd door het *Nederlands Centrum voor Geodesie en Geo-Informatica (NCG)* [2]. Een eerder behoorlijk gedegen beleidsstudie hierover, met name gericht op de daling van veenbodems, en wat er tegen te doen is en tegen welke kosten kwam in 2016 uit bij het *Planbureau van de Leefomgeving* onder de titel *Dalende bodems, stijgende kosten* [3]. De in de toekomst vaker, en sterker en langduriger optredende droogteperioden zullen bijdragen aan een snellere bodemdaling door oxydatie [roest] en klink en verzakkingen in onze steden - dat is de teneur van de onderzoeken. Een remedie tegen die ontwikkeling zou kunnen zijn om in veengebieden als Hollands Groene Hart ons polderland niet langer steeds verder naar beneden te pompen en daarom genoeg te nemen met hoge waterpeilen - minder geschikt voor melkveehouderij.

Dat is maar een van opties. Hoe dan ook, meer en meer wordt duidelijk dat het land dat noordwesten van de Drooglijn niet bepaald de meest voor de hand liggende zone is om de verstedelijking daar te concentreren, zoals nu bijvoorbeeld in Randstad Holland gebeurt. En niet alleen om de bodemdaling, maar ook omdat die hoek van het land het sterkst van de luimen van het water te duchten heeft. Dat zal de rest van de eeuw met de klimaatverandering alleen maar sterker worden. Denk daarbij niet alleen aan de stijgende zeespiegel in de kustgebieden maar ook aan de

steeds sterkere fluctuaties in de toevoer van rivierwater in het rivierengebied. Waar zee en rivieren samenkomen in de delta ligt nu net het sterkst verstedelijkte gebied van ons land.

Die sterke nadruk op de verstedelijking het westen des lands doe je niet een twee drie teniet. Economisch is inmiddels de uitwaaiering van de stad naar het zuidoosten al volop aan de gang. Maar de Randstadlobby is nog steeds heel taai waardoor de ontwikkeling van de **Waaierstad** helaas teveel vertraging ondergaat. Met een kordaat stappenplan voor de zuidoostwaartse verschuiving in het verstedelijkingspatroon in de Lage Landen kan daarom niet vroeg genoeg begonnen worden. Door allereerst ten noordwesten van de Drooglijn verstedelijking af te remmen door de waterstaatkundig meest precaire zones en de voor een dynamisch waterbeheer in de toekomst onmisbare verbindingen voor verdere verstedelijking te behoeden. En door te onderzoeken welke stedelijke gebieden later in de komende decennia in aanmerking komen voor gerichte preventieve sloop van bebouwing. En door tegelijkertijd een vanuit klimaatadaptief oogpunt goed overwogen verstedelijking in gebieden ten zuidoosten van de Drooglijn ter hand te nemen, bij voorkeur in economisch veelbelovende gebieden in oostelijk Noord Brabant en Overijssel én in zones met soortgelijke potenties in de Vlaamse Ruit. Want de Waaierstaat van de Lage Landen zal grensoverschrijdend zijn of niet zijn. Maar daarover een volgende keer!

NOTEN

[1]

Snelle bodemdaling vraagt om oplossingen Hilversum [Joop –BNNVARA] 19 november 2018; Zie link: https://joop.bnnvara.nl/nieuws/snelle-bodemdaling-vraagt-om-oplossingen?fbclid=IwAR3lYXihglsvj3fWddAdUt_W7RYDj0RtNWVlKV7B5-XHq7bICNu5iqdERDE

[2]

Zie link: <https://bodemdalingskaart.nl/portal/index>

[3]

Zie link: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/pbl-2016-dalende-bodems-stijgende-kosten-1064.pdf>

<http://waterschap-app.sdu.nl/nieuws/nederlandse-bodem-zakt-meer-dan-verwacht>

https://joop.bnnvara.nl/nieuws/snelle-bodemdaling-vraagt-om-oplossingen?fbclid=IwAR3lYXihglsvj3fWddAdUt_W7RYDj0RtNWVlKV7B5-XHq7bICNu5iqdERDE

<https://www.nrc.nl/nieuws/2018/11/26/in-zevenaar-verzakken-de-huizen-straks-ook-elders-in-het-land-a2756609#/handelsblad/2018/11/27/#112>

